

Durban Toevluchtsoord voor 450.000 Indiërs

Wij willen de apartheid terug!

Iedereen heeft het over blank en zwart. Maar er zijn ook Indiërs, en die zijn niet blij.

Camil Driessen
CHATS WORTH/DURBAN

‘Toen de blanken de boel hier runden, was het heel fijn. Sinds de apartheid is het alleen maar bergafwaarts gegaan.’ De 63-jarige ‘meneer Pillay’ van Indische origine kijkt er verdrietig bij. Hij ziet ‘zijn’ land afglijden. ‘Het werk verdwijnt en ik durf niet eens meer ’s avonds over straat. Dat had je vroeger niet.’

Pillay werkte bij het postkantoor en woont in Chatsworth, net als 450.000 andere Indiërs. Ooit was Chatsworth een township, inmiddels is het een toevluchtsoord voor Indiërs die zich tussen zwarte Zuid-Afrikanen niet thuis voelen. De tandarts, de benzinepomp, de supermarkt: ze hebben allemaal Indische namen als Khan of Singh. Bij de ingang van het moderne winkelcentrum word je bedwemd door de geur van vindaloo en andere curries. Vrouwen lopen er in saris en bindis op hun voorhoofd.

ANC-strijders

Dit jaar wordt ‘gevierd’ dat Indiërs 150 jaar in Zuid-Afrika zijn. In het land wonen dik 1,5 miljoen Indiërs (de grootste diaspora buiten India), vooral rondom kustplaats Durban. Sinds in 1859 de Koelie-wet werd aangenomen, mochten ze als arbeidsmigranten het land in.

De oorsprong van Mahatma Gandhi’s politiek activisme ligt in Durban. Hij kwam er in 1893 als advocaat van een rijke zakenman. Toen een jaar later een discriminerende wet tegen Indiërs werd aangenomen, richtte hij het Natal Indian Congress op: het begin van zijn strijd voor zelfbeschikking, die leidde tot een onafhankelijk India.

Tijdens de apartheid gaven Afrikaners de voorkeur aan Indiërs boven zwarten, waardoor die eersten hun eigen zaken konden beginnen en beter onderwijs kregen. Maar stemmen mocht niet, en Indiërs moesten in gescheiden townships wonen.

‘Daarom hebben wij altijd met het ANC gestreden’, legt Swami Dounden uit. Hij zat in de jaren ‘80 in de cel vanwege betrokkenheid bij de anti-apartheidsstrijd. ‘In de MK (de gewapende tak van ANC, red.) vochten we zij aan zij met de zwar-

Kooplui maken zich klaar voor de Early Morning Market in Durban. AFP

ten. Indiërs waren zeer belangrijk in die ondergrondse beweging, vooral in Durban.’

Dat is een understatement, volgens Tholsiah Naidoo, een van de belangrijkste leiders van de Indische gemeenschap en directeur van de *Indian Academy of South Africa*. ‘Wij hebben proportioneel gezien een veel grotere bijdrage geleverd aan de vrijheidstrijd dan zwarten en blanken.’ Hij ziet weinig van de ‘zogenoemde gelijkheid’ die de apartheid heeft gebracht.

Indiërs zijn afpakkers

Het botert namelijk niet bepaald tussen Indiërs en de zwarte bevolking. ‘Ik moet die Indiërs gewoon niet, ze denken dat ze superieur zijn. En ze zijn racistisch. Ik ben 35, maar ze noemen me nog steeds *boy*’, zegt Kwame in een café in Durban. Veel donkere Zuid-Afrikanen heb-

ben problemen met Indiërs: ze discrimineren en betalen te weinig loon. Het leidt tot spanningen die soms naar boven komen. In 2002 maakte de bekende songwriter Mbongeni Ngema de townshiphit *Amandiya* (Indiërs). Met provoco-

‘Zwarten zijn jaloers. Wij kunnen er toch niks aan doen dat we succes hebben?’

Tholsiah Naidoo

rende regels als: ‘*Alles is afgepakt door de Indiërs en ze onderdrukken ons volk*’ en ‘*Oh mijn broeders, we moeten sterk en dapper zijn en de Indiërs confronteren*’.

Naidoo stapte naar de rechter en zorgde ervoor dat het lied verboden

werd voor mensen onder de achtien. ‘Zwarten zijn gewoon jaloers. Luister, wij hebben altijd hard gewerkt. Indiërs zijn ondernemers en hebben een gemeenschap die nogal op de familie is gericht. We leggen bijvoorbeeld al onsgeld bij elkaar als iemand een zaak wil beginnen. Dan kunnen wij er toch niks aan doen dat we succesvol zijn?!’

Opgewonden vertelt hij dat hij niet snapt dat er jaren gezamenlijk tegen apartheid is gevochten en er nu racisme tegen de Indiërs is.

Zwarte regenboog

Om de ongelijkheid van de apartheid weg te nemen, voert de regering een beleid van *Black Economic Empowerment* (BEE), waardoor minderheden op tal van vlakken moeten worden voorgetrokken.

Officieel zouden daar de zwarten, kleurlingen en Indiërs van moeten

profiteren, maar in de praktijk lopen de zwarten met alle overheidsopdrachten weg.

De uitbesteding van de beveiliging bij het WK is daarvan een goed voorbeeld, vindt Naidoo. ‘Kijk naar de stakingen en uitbuiting van de stadionbewakers bij het WK. Geen enkel contract is naar blanken of Indiërs gegaan, terwijl die veel betere beveiligingsbedrijven hebben. Daarmee was deze onzin nooit gebeurd.’

Volgens de prominente Indiër slaat BEE volledig door, met alle gevolgen van dien voor de economie van het land. ‘De Indiërs waren veel beter af met de blanken dan met de zwarten. Die keken tenminste naar onze capaciteiten. Zuid-Afrika wordt altijd de *rainbow nation* genoemd vanwege alle verschillende volken. Het lijkt erop dat die regenboog tegenwoordig nog maar een kleur heeft: zwart.’

Duel Nederland vs. Zuid-Afrika

‘Zuid-Afrika is een expert in het oplossen van conflicten’

De missie in Uruzgan zorgde in Nederland herhaaldelijk voor veel beroering. Hoe denken de Zuid-Afrikanen over deelname aan internationale (vrede)missies?

‘Uruzgan? Nooit van gehoord’, zegt gids Mogamat Toffar. ‘Maar mensen moeten hun eigen problemen oplossen. Als externe krachten zich er mee gaan bemoeien, is dat alleen maar olie op het vuur. Jullie westerlingen, met jullie VN, jullie moeten meer respect hebben voor de plaatselijke bevolking. Neem Darfur:

de problemen daar, die lost de Afrikaanse Unie wel op. Daar hebben wij jullie niet voor nodig.’ Taxichauffeur Luke McMahon is het er niet mee eens. ‘Zuid-Afrika zou zich met meer missies moeten bemoeien. Wij zijn experts in het oplossen van conflicten, we hebben er zelf de nodige gehad. Anderen kunnen daarvan profiteren. Maar ik denk niet dat we militair echt iets kunnen bijdragen, ik denk dat jullie dat ook niet moeten willen haha. Ons leger verkeert in erbarmelijke staat, het kan niets.’

Ayanda (31), journaliste bij het Kaapstadse radiostation KFM, vindt ook dat Zuid-Afrika moet inspringen als landen worden verscheurd door oorlog. ‘We zijn zelf ook geholpen door de internationale gemeenschap toen wij in opstand kwamen tegen onze regering.’

Ze vindt dat haar land een voortrekkersrol heeft in Afrika. ‘Andere landen kijken tegen ons op. Wij kunnen een goed voorbeeld geven. Ik ben wel van mening dat problemen in Afrikaanse landen voorrang moeten krijgen.’

Harder blazen helpt

Desmond Tutu reageert op de kritiek op de vuvuzela: ‘Twak, Twak! Absolute twaddle.’ Hij roept op om nog harder te blazen.

Voetbal zonder bier

Met een alcoholische versnapering op groot scherm een wedstrijd kijken in een van de Fan Parks in Kaapstad zit er niet in. De politie stuurt je naar binnen.

Top 3 Zuid-Afrikaanse pot

Bobotie: ovengerecht met gehakt, kerrie, brood, ui en ei. 2. Boerenwors: lijkt op braadworst, maar dan anders. 3. Biltong: gedroogd vlees.